

ישעיהו ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבמוסדות "מקור חיים" בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א

בית הכנסת "זכור לאברהם" פיצ'וטו רחוב מפרץ שלמה 100, קרית שרת חולון

גליון מס' 293

ערש"ק פרשת "לך-לך" ז' בושיון תשע"ב

ישראל מעל למזל!

אנשים לא מעטים "מכורים" לצערנו לקרוא בכתבי עת על מזלם כדי למלא צמאונם לדעת מה יקרה עימם בשבוע הבא, והאם ישקיעו בעסקים או חלילה "ישקעו" במסחרם... מצב רוח מרומם יכול להשתנות באחת לאחר קריאה אף של שורה אחת... שכן כתוב שחור על גבי לבן שהשבוע מזלם לא יצלח! יש דבר כזה הנקרא מזל (ולא כל אחד יכול לדעת ולחשב בדיוק את מזלו של האדם והשפעתו עליו אלא חכמי האמת ודי לחכימא ברמיזא), אך יש כלל חשוב שעלינו לדעת ומקורו בפרשתנו בה כתוב: "ויוצא אותה החוזה ויאמר (ה' לאברהם) הבט נא השמימה וספור הכוכבים אם תוכל לספור אותם ויאמר לו כה יהיה זרעך". ואמר רב יהודה אמר רב (שבת קנז): אמר אברהם לפני הקב"ה, נסתכלתי באצטגנינות שלי ואיני ראוי להוליד (דהיינו שאברהם חזה בכוכבים ובמזלות וראה שעל פי הטבע לא יהיו לו תולדות). אמר הקב"ה לאברהם: צא מאצטגנינות שלך, אין מזל לישראל, והסביר בעל "התורה תמימה", שעל ידי תפילה וזכות משתנה המזל וממילא יבין המשכיל, שהכל תלוי בנו ובמעשינו וחלילה ליפול ליאוש שהרי ישראל מעל למזל! ומעשה היה באישה שבאה לפני הצדיק הרב בנימין זאב חשין זצוק"ל וראה בכף ידה שנתרו לה שלושה חודשים בלבד לחיות, אך לא רצה הרב שתיפול לזרועות היאוש ואמר לה שדינים מתוחים עליה ושתרבה בזכויות ותפילות. והנה, לאחר שלושה חודשים, באה שוב אל הרב שהסתכל בכף ידה (ובמאמר מוסגר - אין הרבה אנשים בקיאים בכך באמת, ודי למבין) אורו עיניו כשראה שנוספו לה ט"ו שנים לחיות! וכששאלה מה עשתה בתקופה זאת, השיבה שהלכה כל יום לכותל וקראה הרבה תהילים בבכיות!!! אחים יקרים, נרבה בתפילות ובזכויות, ונזכה לכל הברכות והישועות!

אסון התאוה!

על רבי בנאה שמעתם? בואו ותקראו סיפור מופלא אודותיו. מעשה באיש עשיר כקורח נעדר לפרקים מביתו לרגל עסקיו הענפים הפרוסים על פני תבל. באחד ממסעותיו הגיע לביתו מוקדם מהמצופה. הפתעה בלתי נעימה כלל וכלל ציפתה לו מבעד לדלת ביתו. אוזנו צדה את קול אשתו שמדברת עם ביתה וכך אומרת לה: "דעי לך שמכל עשרת האחים שלך רק אחד מאביך...". גלי תדהמה וזעם אחזו את אותו איש, האמת הכתה לו בפרצוף. חיכה הוא לשעת כושר בו ינקום את נקמתו וילמד לקח. אחרי שנים מסר אותו אדם את נשמתו לבוראו לא לפני שהשאיר צוואה. מלאי התרגשות נאספו כל בני המשפחה ופתחו בזהירות את הצוואה השמנה. להפתעתם לא היה גבול, שכן נכתב שם לא יותר ממשפט אחד בודד: "כל נכסי, כספי וזהבי יורש אותם בני יחידי האמיתי, ורבי בנאה יקבע מיהו הבן". הבית נעשה כמרקחה שכן כל בן עמד והכריז כי הוא הבן האמיתי. האמא, שגם היתה מוכת בהלה שנודע חרפתה וקלונה עמדה וצעקה: "על מה כל המהומה, הרי כתוב שרבי בנאה יחליט ויקבע מיהו היורש, לכו אליו במהרה". ללא השתהות יצאו הבנים ליעד המיוחל: ביתו של רבי בנאה. רבי בנאה בקוראו את הצוואה המזוהר, התפלא כיצד ידע מי הוא הבן? אך כבר נאמר שהתורה מחכימה ונותנת תושיה. עמד רבי בנאה ואמר: לכו ומחר תשובו. אעשה שאלת חלום ואענה לכם דבר. חזרו בבוקר וכה אמר להם רבי בנאה: לכו לקבר אביכם עם מקלות. הכו ללא רחם על מצבת קבר אביכם והוא יענה לכם על שאלתכם ובקשתכם. מיד הלכו האחים מצויידים במקלות ואלות והיכו על מצבת קבר האב, שברו וניתצו, הרסו והחריבו כליל את הקבר, אך אין קול ואין עונה. חזרו באכזבה מהולה בזעם לרבי בנאה וסיפרו לו על הקורות. העמידם הרב בשורה ושאל החל בגדול וכלה בקטן אם נתנו והיכו כראוי בקבר האב. כולם טענו פה אחד שהיכו בכל כוחם ומירצם. כולם מלבד האח הקטן שהשפיל ראשו ואמר: "כבוד הרב, אני לא הכיתי בקבר אבי. כבוד אבי חשוב לי מכל כסף וזהב שבעולם". עמד רבי בנאה והכריז קבל עם ועדה: "אתה הוא הבן האמיתי, אתה יורש העצרו". סיפור אמיתי שמתאים גם אלינו. רבותינו אמרו שכל יהודי הוא בנו יחידו של בורא העולם. פעמים שהבן מתרחק מהאב ולא עושה רצונו, חוטא ומצער את אביו שבשמים, פוגע בכבודו ועובר על תורתו, יש שעושים זאת מתאוה, ויש עושה זאת מחוסר דעה. יש שמידה רעה פלונית היתה בעוכם ויש שחשק אלמוני בא מולם, אך כולם בתוך תוכם מודים שה' הוא האלוקים, ובתורתו ובמצוותיו צריך לדבוק, בדרך האבות הקדושים צריך ללכת ואת מידותיו יתברך צריכים אנו לחקות. השאלה רק מי יגבר: יצר הרע וחילותיו, תאוות והנאות העולם או הנשמה הקדושה שהיא חלק אלוך ממעל. גם בפרשתנו מסופר על חמישה מלכים שראו ניסים בעיניים, אך מה גדולה הפליאה בעת קוראנו (בפרשה הבאה) כמה חטאו אותם מלכים עד שהקב"ה העיד עליהם: "זעקת סדום ועמורה כי רבה וחטאתם כי כבדה מאוד", עד שהיה צריך הקב"ה להפוך ולהשמיד את אותן ארצות. ואיך הגיעו להדרדרות שכזאת? כותב בעל "לב אליהו" זצ"ל, כי אדם שהתרגל לחיות על פי מידותיו ותאוותיו ולא שם על ליבו לפעול נגד הרצון והחשק אשר בו ולכבוש תחת ידו משברי היצר, הרי אם עלה בליבו להתאוות איזה תאוה, הוא רץ אליה כעייר זה המהלך אחר סייחה נאה, וגלי ים הדמיון בעונג אשר ימצא הולכים וסוערים עליו מכל צד, והוא אף כי שיכלו יגיד לו שסופו רע ומר, ליבו בריא לו כאולם, לא יזוז ממקום תאוותו כמלוא נימא, אף לא יחוש לפנות אל טענת שיכלו, והולך שובב בדרך לב רצונו ושוקע ויורד עד לשאול מטה ואיננו! וכך היה עם אנשי סדום ועמורה שהיו בעלי תאוה ולא עמלו לעקור זאת מליבם. אחים ואחיות יקרים, בואו ונתקרב יותר לאבינו שבשמים ונזכה לטובה ולברכה, בזה ובבא.

זמני כניסת שבת וציאת השבת

לרכנו תם	יציאת השבת	כניסת השבת	ת"א
18:00	17:25	16:27	ת"א
17:59	17:24	16:12	י"ם
17:55	17:24	16:17	חיפה
17:58	17:27	16:30	כ"ש

הפסגת השבוע:
"למה תאמר"

מטעמים לשבת

"עשו מלזומה את ברע מלך סדום" (יד,ב)

מסופר על הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל מפרגא, שבהיותו ילד קטן היושב לפני רבו ב"חדר", הפליא את הבריות בשיכלו החריף והצלול, ועל כל שאלה שנשאל, מצא מיד תשובה ניאותר. כשלמד יהונתן הקטן בפרשת "לך לך" על מלחמת המלכים בעמק ים המלח (פרק יד), שאל אותו אחד מבאי בית המדרש: אמור נא לי ילד, מה היה שמו של מלך סדום באותו זמן? מה שאלה יש כאן? - השיב יהונתן הקטן - הלא זה כתוב מפורש: "ברע מלך סדום". התחכם כלפיו השואל ואמר: תמה אני על כך, שבסידור התפילה - בסדר הקטורת - נאמר: "מלך סדומית רבע". לא איבד יהונתן החכם את עשתונותיו נוכח "הקושיה המפולפלת" של האיש והשיב לו בפנים מחייכות: אומנם נכוחים דבריך, בתחילה היה שמו מלך סדום "ברע". אולם לאחר שהפך ה' יתברך את סדום ועמורה, נהפך גם שמו של המלך "ברע" והיה ל"רבע"...

(תורת הפרשה)

"הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את" (יב,יא)

שואל על כך רש"י, וכי לא ידע דבר זה עד כה? ענה על כך הגר"א מוילנא זצ"ל: אמרו חכמינו ז"ל: "אסתר ירקרוקת היתה אלא חוט של חסד משוך עליה" (מגילה ג), שבאמת לא היתה אסתר יפת תואר, אלא על ידי צדקותה נראתה יפה, אודות לחסד שמים. את ההבדל בין יופי טבעי ובין "חוט של חסד", ניתן להכיר בשעה שהיופי עלול לגרום אסון. אם היופי טבעי הוא, הרי הוא מוסיף להתקיים גם בשעה כזו, ואם איננו אלא מצד חסד, הרי באותה שעה דורש החסד שלא תהא האישה יפה, כדי שתינצל מן הסכנה. משנוכח אברהם אבינו לראות, כי אפילו לנוכח הסכנה הצפויה לה מצד המצרים, נשארה שרה יפה כמקודם - אמו: "הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את" - עתה נוכחתי לדעת, כי מטבעך יפת תואר את ולא משום "חוט של חסד", ויש לקדם איפוא את הסכנה הנשקפת לך מצד המצרים...

(מעיינה של תורה)

"ואברכך ואגדלה שמך, והיה ברכה" (יב,ב)

פירש רבינו ה"בן איש חי" זצ"ל, בספרו "אדרת אליהו": חז"ל הקדושים חרדו מאוד מפני עין הרע, ואמרו: "לעולם הוי קבל (אפל וחשוך, כלומר סמוי מן העין) וקיים", עושרך ורכושך יתקיימו בידך אם לא ינקרו עיניים. ובכל יום אנו מבקשים בברכות השחר להינצל מעין הרע! אך במה דברים אמורים, ברכוש ועושר שהאדם צובר ביגיעו. אבל אם הם מתנת שמים - הרי הקדוש ברוך הוא שהעניק את הרכוש שומרו גם מכל נזק, ועין הרע בכללו. כנאמר: "יברכך ה' וישמרך. יברכך בממון, וישמרך מן המזיקים". וזהו שנאמר כאן: "ואברכך" בעושר רב, ועושר זה לא יהיה סמוי מן העין, אלא "ואגדלה שמך" והכל ידעוהו, ובכל זאת לא תשלוט בו מארה, אלא "היה ברכה", עין הרע לא תשלוט בו ולא תזיקוהו!

(מעייני השבוע)

מוקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

אותם מבקרים הולכים או חוזרים מכותל המערבי, אלא שאגב אורחא הם נכנסים גם אלי...

עד כמה היו שיקוליו של רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל מחושבים ומדודים, תלמדנו העובדה הבאה: השליח ציבור בתפילת המוספים בראש השנה בבית מדרשו של רבי יוסף חיים שבק חיים ב"ט אלול. רמז רבי יוסף חיים לגבאים שלא ידאגו השנה לשליח ציבור. כסבורים היו שהוא בעצמו מתכוון לגשת לפני התיבה. ביום ראשון של ראש השנה ניגש רבי יוסף חיים לבנו של המנוח שהתמחה כאביו במקצוע זה, וציוה עליו לגשת להתפלל מוסף במקום אביו. ויתמה הקהל איש לרעהו, הרי הדין הוא שאין אבל משמש כשליח ציבור בשבת ומועד? בגמר התפילה הסביר רבי יוסף חיים למתפללים את פשר הוראתו: טעם דין זה שאין אבל יורד לפני התיבה בשבתות ובחגים הוא מפני כבוד הציבור. ועתה נבואה חשבון. אלמנת המנוח השבורה שזה עתה נלקח עטרת ראשה, נמצאת היא בעזרת נשים. בשעה זו עולה לפניך זכרון בעלה שהיה יורד לפני התיבה ומשתפך בתפילה ערבה לפני קונו. והיה אם במקום שהיתה רגילה לשמוע קול בעלה, יגיע לאוזנה קול של שליח ציבור אחר, אזי ליבה יתפלץ מצער וכאב, ונמצאנו בלי משים לב מצערים אלמנה שהוא איסור דאורייתא. ובודאי רצונו וכבודו של הציבור להמציא נוחמים לאלמנה הנדכאה על ידי זה שבנה היקר שקולו ערב כקול אביו, ימלא את מקומו. אין לך כבוד ציבור גדול מאשר להרגיע נפש נכאה ולהרנין לב אלמנה!...

(הזהרו בכבוד חבריכם)

פעם בא לביתו של רבי נפתלי צבי טרופ זצ"ל, ראש ישיבת ראדין, הילך עני מגושם וביקש להיות אורחו. אמרה לו ביתו: אבא, תן לו מטבע שילך לישון ב"הקדש". בלי משים לב, בהיותו טרוד בעיונים, עשה רבי נפתלי כדבריה. נעלב העני והרים קולו: לא לפי כבודך להכניס עני לביתך, למה תתגאה, במה יחוסך גדול שאתה "מלמד"? לשמע דבריו הזדעזע רבי נפתלי וגער בביתו: הרי הוא צודק! מדוע הינך מקלקלת אותי, הלא במידות כאלה עלולה את לקפח את אביך משני העולמות! תיכף נזדרז לפייס את העני הנעלב, והזמינו בסבר פנים יפות להתארח בביתו.

בכל ימות השנה כמעט שלא כלתה רגל בני אדם מביתו של רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל גאב"ד ירושלים, שהיה נושא בעול הכלל והפרט. על אחת כמה וכמה בימי חג ומועד, המה ביתו ממבקרים וממקבלים פני הרב ברגל. ויקרה מקרה ביום מועד אחד, שכל פעם שנכנס אחד המבקרים, היה רבי יוסף חיים מקבלו בסבר פנים יפות ומשיבו "חג שמח" בהוסיפו משפט מוזר: "מר בודאי חוזר מהכותל המערבי או הולך עתה לשם". (רבי יוסף חיים היה דר בשכונת "בתי מחסה", הסמוכה לכותל המערבי). מכיון שאותו משפט חזר ונשנה כמעט כלפי כל אחד מהמבקרים, עורר הדבר תמיהה. משעזב אחרון המבקרים את הבית, הסביר רבי יוסף חיים לאיש אימונו, רבי משה בלוי לכשהבחין בהבעתו התמוהה, את פשר התנהגותו: הלא ראית שעל ידי ישב מקודם רבי אליהו קלצקין זצ"ל גאב"ד לובלין, חששתי איפוא, שמה יפגע בהרגשה פנימית דקה כבודו של אותו גאון בשל ריבוי המבקרים אצלי בחג. אי לזאת השתדלתי להדגיש ולהבליט, שבעצם הדבר, כל

זיזדת השבוע

הבא רמז בפרשה לצניעות האישה.

את התשובות יש לשלוח לפקס: 03 558 4485
בין הפותרים נכונה יוגרל (אחת לחודש)
אוגדן של עלוני ישא ברכה

והייתם לי סגולה

סגולה להסיר דאגה, לאכול צימוקים שחורים, והם מסירים דאגה ומרה שחורה (סגולות ישראל עמ' כ"ב אות כ"ה).

(ישועה והצלחה)

מדברי האש הישירה הרה"ג ר' יוסף מוגרבי שליט"א

היציאה הבנים

הסכנה שבפינוק ילד

בספר בני חביבי הביא שרמנות יכולה לגרום לפינוק יתר של הילד. אם תסכימו לבקשותיו בכל פעם שהוא מבקש צעצוע או בגד חדש, תגרמו לכך שיחשוב שהוא יכול להשיג כל מה שהוא רוצה בחיים. יש בכך סכנה גדולה. פעם אחת הגיעה לר' שמחה זיסל מקלם אמו של אחד מתלמידיו, ובפיה דרישה להאכיל את בנה עוף מדי יום, במקום האוכל פחות-הערך שמגישים בישיבה. הרב הסכים לבקשתה, בתנאי אחד: שהיא תתחייב שבנה יאכל עוף יום יום במשך כל ימי חייו. אבל, אם אין ביכולתה להבטיח זאת, הוא רוצה שבנה יתרגל עכשיו לאכול גם מזון אחר, פרט לעוף. ר' שמחה זיסל רצה לומר שאם תפנקו את ילדכם, תגרמו לו רק צרות. לא תמיד תישאר אמו לצדו כדי לפנק אותו, ויהיה לו קשה אחר כך להסתגל למציאות החיים. יחס של רחמים מיטיב רק כשמשתמשים בו בצורה הנכונה. ילדינו זקוקים לחינוך, ועלינו ללמוד שלפעמים, יחס נוקשה כלפיהם הוא בעצם בבחינת הרחמנות הגדולה ביותר שאנו יכולים להעניק להם. עיני ראו ולא זר במשך שנות פעילותי עם הציבור למאות ואלפים כ"י שהורים שדאגו לילדים היכן שלא היה צריך לדאוג ולא נתנו להם "להשתפשף" בחיים השוטפים, גרמו להם הרס אשר נתן אותותיו לשנים גם לאחר נישואיהם, מחשבה נכונה עם ביקורת נבונה תביא פירות טובים לנו ולהם.

שלום בית

אשרי המבליג

בספר כצאת השמש בגבורתו הובא סיפור נפלא המאלפנו בינה. משפחה מסויימת התגוררה בירושלים העתיקה. באותה תקופה יום כביסה למשפחה, היה מהעבודות הקשות במשק הבית. עקרות בית של היום עם מכונות הכביסה האוטומטיות והחצי אוטומטיות, לא יכולות לתאר לעצמן את הקשיים שהיו כרוכים בעבודה מאומצת זו שכמעט כל בני הבית התפנו לה. ובכן בשעה טובה ומוצלחת, אחרי כשש שעות עבודה מפרכת, תלתה עקרת הבית כנגד השמש שני חבלים מלאים בכביסה על שתי קורות לאורך החצר. בצהרי היום נכנסה אחת השכנות לחצר כשהיא צועדת לביתה. משום מה נראו לה שתי הקורות האלכסוניות וחבלי הכביסה התלולים עליהם כמפריעים לה בדרך הילוכה, וכי המעבר בחצר לא מספיק רחב בעבורה לעבור בו. במקום לקבל זאת בהבנה ולשמור על יחסי אנוש בין שכנים, ולכוף מעט את הראש כדי לעבור ברגע כמימרא, תקף אותה יצרה ואחזה בולמוס של כעס ונקימה. נכנסה בזריזות לביתה, תפסה מספריים, יצאה לחצר וחתכה את שני החבלים מלאי הכביסה. כל הכביסה הצחה והנקיה לאחר עמל מפרך, נפלה ברעש על אדמת החצר הבלתי מרוצפת. האשה בעלת הכביסה עמדה לרגע כהמומה בפני המבחן הקשה. לפי הטבע האנושי היתה לכאורה צריכה להתפרץ בצעקות וקללות על השכנה ופעולתה המרושעת, כל היצרים האפלים התלקחו בקרבה דרוכים כאש עצורה, אך האשה שאבה לפתע כוחות אדירים ממעיין אמונתה הצרופה והזכה. בתוך שניות גורליות, גועשות, התגברה על הנסיון המר, חסמה את שפתיה והצדיקה עליה את דין שמים. מסתמא זה מגיע לי, ותהא צרתי כפרתי! היא אספה את הכביסה מהארץ, שטפה והסירה את הליכוכ, חיברה וקשרה את החבלים והלכה למגרש שכונת "בתי מחסה" ותלתה שוב את הכביסה בכיכר הגדולה. בשעות הערב הביאה את הכביסה היבשה לביתה במצב רוח טוב! פרשת הנסיון טרם באה לסיומה. בעלה של האשה חזר הביתה אחר תפילת ערבית, והיא לא מספרת ומגדת לו ממה שקרה לה בחצר! דומה כי הנסיון השני גדול הוא מהראשון, כי הרי "דאגה בלב איש יסיחנה". ומה עוד שמקרים כאלו עתידים לקרות לה בעוד ימים ספורים מאותה שכנה רעה. אולם היא מתאפקת שנית ושותקת. הדבר היה נשאר בהלם, לולא אותה שכנה עצמה שנכנסה בלילה מבווישת לבית חברתה וביקשה לסלוח לה מאותה תקרית מכווערת. היא סיפרה, כי בתחילת הלילה קיבל הילד שלה חום גבוה מאוד באופן פתאומי, והיא תולה זה כעונש מן השמים על רשעותה היום בצהרים. אותה צדקנית גבורת הרוח זכתה, ולשנה הבאה נולד לה בן שהיום הוא אחד מתלמידי החכמים הגדולים של ירושלים עיר הקודש. כמה מאושרת הרגישה אשה זו כעבור אותו רגע, בו יכלה להתפרץ בחמת זעם ובכי היסטרי, אולם היא העדיפה את דרך התורה: לבלום בשעת מריבה!!! בסופו של דבר לא התחרטה מצעדה הנבון. ואם לא די לנו בזה, צאו וראו כמה הפליג הפלא יועץ בשבח איש ואשה המבליגים זה לזה שבעבור זה יזכו לטוב בזה ובבא ועתה בואו חשבון מה עדיף? לשתוק ולזכות באוצר יקר או לענות ולהיות "מנצח" לרגע? סוף מעשה במחשבה תחילה.

אמרי שפר

• **הרה"ק רבי יצחק בלזר אומר:** רבי חיים מוולוז'ין צ"ל היה אומר: בזמנו היה אומר "היצר" דברו אודותי, ובלבד שתבטלו מלימודה של תורה. בימינו הוא אומר: לימדו, לימדו ובלבד שלא תדברו אודותי.

• **הרה"ק רבי אריה לייב משפאלי אומר:** בכל דור ודור יש להלחם נגד יצר הרע באמצעים חדשים, כי הישנים כבר מוכרים לו וכבר הסתגל אליהם.

• **הרה"ק רבי שמואל מסוכצ'וב אומר:** קודם חטא אדם הראשון היה היצר מחוץ לגופו של אדם, אחרי החטא, התיישב בגופו ממנו.

• **הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין אומר:** עיקר מלחמת האדם עם יצרו בדמיונות והרהורים שבלב ובמחשבות.

(פתגמים נבחרים)

על כן יאמרו המושלים - משל ונמשל

לו: בוא אלי הביתה ואתן לך בגדי חורף ויחם בשרך. הודה לו העני על כך, וכן היה, שבא לביתו וקיבל בגדים חמים כאשר הבטיחו. לימים נפגש העשיר עם אותו עני וראהו נושא משא כבד על כתפו לצורך פרנסתו, פנה אליו העשיר ואמר לו: סורה נא מחר לביתי ואתן לך סוס שאקחנו מיד איש פלוני. אמר לו העני: מדוע מצאתי חן בעיניך להכירני כל כך? אמר לו העשיר: מפני מה כשנתתי לך את הבגד לא שאלתני שאלה זו, ועכשיו אתה שואל ממני כן? ענהו העני: כשנתת לי בגודל חסדך את בגדי החורף, לא לקחת אותם מאיש אחר למעני, לכן לא שאלתיך כלום, כי ידעתי כי חפץ חסד אתה, אבל עתה בראותי שברצונך לקחת את הסוס מאיש מסויים ולתתו אלי, לכן הנני שואל מה זכותי להעדיפני על פני אחרים? והנמשל, כאשר אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם שיתן לו בנים, לא שאל כלום, מפני שלא לקחם מאחר, ונחלת ה' בנים. אבל על ירושת ארץ כנען אשר ניתנה מכבר לשבע אומות, והבטיחו שעתיד להנחיל אותה לישראל, על זה שאל מה זכות יש בידי לדחות נפש מפני נפש? והשיבו: "ודור רביעי ישובו הנה כי לא שלם עוון האמורי עד הנה", כי אז נתמלאה סאת עוונותיהם, ולכן הקיאה אותם הארץ, וניתנה לנחלה לישראל עם קדוש, בעבור ישמרו חוקיו ותורותיו ינצורו. (ויאמר אברהם בשם הגאון רבי יצחק מוולוז'ין זצ"ל).

(תורת הפרשה)

"ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט נא השמימה וספור הכוכבים אם תוכל לספור אותם, ויאמר לו: כה יהיה זרעך. והאמין בה" ויחשבה לו צדקה" (טו,ה-ו). אמרו רבותינו בתלמוד (שבת קנו): אמר לו אברהם להקדוש ברוך הוא: ריבונו של עולם! נסתכלתי באצטגנינות שלי שאיני ראוי להוליד, והנה בן ביתי יורש אותי. אמר לו הקדוש ברוך הוא: לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעריך, צא מאצטגנינות שלך, שאין מזל לישראל, מה דעתך שכוכב צדק (שהוא מזלך) עומד במערב, הנני מחזירו ומעמידו במזרח בעבורך, וזהו שכתוב: "מי העיר ממזרח צדק יקראהו לרגלו". ונאמר לאחר מכן: "והאמין בה" ויחשבה לו צדקה". ופירש רש"י, שהאמין אברהם בה' ולא שאל לו אות על זה. והקדוש ברוך הוא חשבה לאברהם לזכות ולצדקה על האמונה שהאמין בו. אבל להלן כשאמר לו הקדוש ברוך הוא: "אני ה' אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת לך את הארץ הזאת לרשתה", ענה אברהם: "במה אדע כי אירשנה?". ושאל מהקדוש ברוך הוא אות על זה. והשאלה נשאלת מפני מה האמין מיד אברהם להקדוש ברוך הוא על בשורת הבנים, אף על פי שאצטגנינות הראתה הדבר בהיפוך, ואילו על בשורת ירושת הארץ שאל: "במה אדע כי אירשנה?", והסבירו זאת על פי משל: עשיר גדול אחד היה נדיב ושוע רודף צדקה וחסד, והנה עבר הוא פעם ברחוב בעיצומו של החורף, וראה אדם עני לבוש בגדי סחבות, נקבים נקבים חלולים חלולים והוא רועד מקור. העשיר אשר נכמרו רחמיו עליו, פנה אליו ואמר

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

- ✓ אסור לתת פת לאדם כאשר יש חשש שלא יטול ידיו. וכן לא יתן לאכול אלא למי שיודע בו שיברך. ואם הוא אדם שמחוזק לכשר, יכול לסמוך עליו שיברך ורשאי לתת לו.
- ✓ אם הגיע לביתו של האדם אורח שאיננו שומר תורה ומצוות, אבל יש לו אהבה לבני תורה וגם תומך במוסדות תורה וכדומה, ואם יבקש ממנו ליטול ידיו ולברך, יראה הדבר כפגיעה ועלבון בכבוד האורח, ויתכן שבגלל זה האורח יתרחק חלילה ביותר מהתורה, וגם יבוא לידי כעס ושנאה על ההולכים בדרך התורה, יש להקל לכבדו באכילה ושתייה, כיון שאם לא יתן לו לאכול, הרי ישל האורח באיסור גדול מאכילה בלי ברכה, שהרי ישנא את ההולכים בדרך התורה. ומכל מקום אם אפשר יאמר בעל הבית לאורח, שיכוין לברכת המוציא לחם מן הארץ שבעל הבית מברך וכן לברכת המזון, ויצא האורח ידי חובה מדין שומע כעונה, או שיפקיר בעל הבית את המאכל.
- ✓ פועל שאיננו שומר תורה ומצוות והוא צמא ומבקש מבעל הבית לשתות, מותר לתת לו לשתות מפני דרכי שלום, אבל ראוי לבקש ממנו שיברך על השתיה. ואם הפועל לא מבקש לשתות, אין להציע לו לשתות כשאינו מבקש וידוע שלא מברך, כיון שאין בזה כל כך דרכי שלום.
- ✓ אם בא עני ומבקש מאכל בתורת צדקה, ויש ספק אם יברך או לא יברך, מותר לתת לו מאכל, אבל טוב שיאמר לו שיברך. ומכל מקום אם ידוע בירור שהעני לא יברך, אסור לתת לו לאכול אף בתורת צדקה.
- ✓ המזמין מוזמנים רבים לסעודות חגיגות, וידוע שיהיו ביניהם אנשים שלא יטלו ידיהם, טוב שיכין לחמניות מן הסוג הפטור מנטילת ידיים, כדי שלא יהיה בבחינת מסייע ידי עוברי עבירה.
- ✓ בתי מלון ומסעדות שהמאכל ומשתה ניתן לבאים בתשלום, מותר למכור להם מאכל ומשתה, אף על פי שידועים שאינם נוטלים ידיהם ואינם מברכים תחילה וסוף. כיון שהאיסור הוא רק כשנותן בדרך מתנה, אבל בדרך מכירה מותר.
- ✓ בן שהוריו אינם שומרי תורה ומצוות, וניסה בדרכי נועם לשדלם לברך על מאכל או משקה שמגיש להם - ולא עלה הדבר בידו, רשאי להגיש להם כל מה שצריכים, שעל ידי התנהגותו עימהם בנימוס המקובל, אולי תתקרב דעתם של ההורים, ובמשך הזמן יבואו לקיים המצוות כמוהו.

(הברכה והלכותיה)

העלון מוקדש לתפילת רבים

לרפואתו השלימה של הוד כ"ק מרן אדמו"ר מנדבורנה שליט"א.
הרה"צ רבי יעקב ישכר בער בן סימה רייזל
ובזכות זיכוי הרבים יחזקהו ויאמצהו השי"ת לאורך ימים ושנים דשנים ורעננים
עד ביאת גואל צדק במהרה בימינו אכי"ר.